

Ніколаєнко Н.Ю.,
вчитель української мови та літератури СЗОШ №1
м. Комсомольська Полтавської обл.

Тихе сяйво над моєю долею

Урок-роздум після знайомства з інтимною лірикою Ліни Костенко

Мета: дати учням можливість заглибитись у художній світ любовної лірики поетеси, проіняти її його ошляхетнюючим впливом, зрозуміти красу поетичної форми поетеси.

Обладнання: портрет Ліни Костенко, збірки поезій, репродукція картини С.Боттічеллі “Весна”, записи музичних творів.

Хід уроку

Звучить стиха “Елегія” М.Лисенка. Починаю урок читанням поезії Ліни Костенко “Розкажу тобі думку таємну”.

Вчитель.

Дійсно, тема любові є невичерпною, бо невичерпним є духовний світ людини. Кажуть, здатність до любові є мірилом людської душі. Почуття любові, як ніяке інше, прагне висловлення. Ось чому кохання дуже часто дає поштовх до творчості, до самовираження.

Поезії Ліни Костенко є класикою української любовної лірики. На чому ґрунтується таке твердження? Перш за все, вони красиві своєю викінченістю. Тож у чому їх краса? В чому красива довершеність їх художнього виконання? Складових чимало.

Насамперед, звернувшись до окремих перлин любовної лірики Ліни Костенко, прислухаймося до власного серця, створімо атмосферу довіри, тепла і затишку.

Далі роботу будуємо так: заздалегідь підготовлені учні виразно читають поезію, передбачені програмою, і тут же відшуковують теми в інших, самостійно прочитаних поезіях.

Демонструється картина італійського художника Сандро Боттічеллі “Весна” і пропонується знайти асоціативний аналог до цього твору живопису серед поезії Ліни Костенко.

Учні виокремлюють “Світлий сонет”, який виразно читається напам’ять.

Вчитель.

“Світлий сонет” вибудований на, здавалось би, парадоксальному твердженні: пощастило юній істоті, котра несе в собі нерозділене кохання. Але ж нерозділене кохання – це драма душі. То в чому ж щастя?

Цим питанням, зверненим до дітей провокую динамічну дискусію: що криється за словом “пощастило”?

Стимулюю учнів до того щоб вони намагалися вирішити поставлену проблему. Отож ставлю питання:

1. Чому, попри драматичний стан молодої героїні, вірш має оптимістичний настрій?
2. Яким ви бачите своє кохання?
3. Чи маєте приклади з життя близьких, друзів, рідних?

Вчитель.

Сила справжньої любові освячує душу назавжди і глибоке почуття кохання відлунює не в одній

поезії Ліни Костенко. Ось одна з них – “Я дуже тяжко вами відболіла”. У ній – велика мудрість життя, цілісна історія кохання в житті ліричної героїні.

Виразне читання поезії учнем.

Яка ж вона – лірична героїня поезії Ліни Костенко? Який він – голос авторської душі?

Пропоную проаналізувати поезію за методикою “щоденника подвійних нотаток”. Для цього учні проводять вертикальну лінію посередині аркушу паперу в зошиті. Зліва їм треба записати вираз чи образ, який вразив їх найбільше в поезії “Я дуже тяжко вами відболіла”. Можливо, він нагадав їм щось з власного досвіду. Може він їх здивував. Можливо, вони з ним у чомусь не згодні. Праворуч від лінії учням потрібно прокоментувати ці вирази: на які думки це їх нашттовхнуло? які запитання в них виникли? які асоціації? і т.д.

Ось такий вигляд можуть мати записи “щоденника подвійних нотаток”.

Вирази, цитати	Пояснення, коментарі
“тяжко Вами відболіла”	Сила кохання, пережиті страждання
“марення, як сон”	Емоційна напруга ліричної героїні
“такі вже рідні і такі чужі”	Пригашене почуття, біль утрати
“казка днів”, “світлий сон”	Ніжний, світлий спомин про кохання
“тихе сяйво над моєю долею”	Так добре на душі рідко коли буває

Далі учні коментують написане, обмінюються думками, враженнями.

Вчитель.

Лірична героїня любовної лірики Ліни Костенко – не емансипатка кінця ХХ віку. Вона – немов би із минулого століття. Для неї любов явище духовно піднесене. Суто фізіологічні, еротичні мотиви – не для неї. І це не старомодність, не занудство, а глибоке розуміння святості почуття. Тож вершинним гімном справжній силі любові є поезія “Моя любове! Я перед тобою...”

Звучить пісня І.Поклада та Ю.Рибчинського “Чарівна скрипка” (“Сіла птаха білокрила на тополі”). На фоні притишеної мелодії учениця читає напам’ять поезію “Моя любове!...”

Після прочитання пропоную кілька запитань:

1. Про що ви думали, слухаючи вірш?
2. Як ви вважаєте, що є найважливішим в поезії?
3. Якщо б це написали ви, що б ви змінили?
4. Чи є цей матеріал унікальним? Чому?

Вчитель.

Підсумовуючи свої дослідження-роздуми, повернемося до визначеного раніше проблемного питання: яка ж вона лірична героїня поезії Ліни Костенко? які вона має конкретні риси вдачі? Застосовуючи метод “гронування”, висловіть свої думки з цього приводу.

Учні малюють “гроно” своїх думок. Це може бути зроблене таким чином:

Вчитель.

Завершуючи роботу над інтимною лірикою Ліни Костенко, ставлю домашнє завдання для двох груп.

I група: вивчіть напам'ять один з віршів інтимної лірики поетеси.

II група: розкрийте співіснування теми історичної пам'яті і теми любові в поезії "Моя любове! Я перед тобою..."

http://ostriv.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=3978&Itemid=597&ft=0